

درآمدی بر فلسفه دین

جلسه سیزدهم

فصل دهم

حیات پس از مرگ

آیا دلیلی برای امیدواری وجود دارد؟

۱. مراد از حیات پس از مرگ

رأی مختار

۲. آیا حیات پس از مرگ ممکن است؟

الف) تحویل بحث به ماهیت انسان

ب) نظریات ناظر به ماهیت انسان

یکم. انسان جسم است

دوم. انسان ذهن محض است

سوم. انسان روح است

چهارم. (سایکوفیزیولوژیک ۱) این‌همانی

پنجم. (سایکوفیزیولوژیک ۲) تحویل‌گرایی

ج) رأی نهایی در باب امکان

۳. آیا حیات پس از مرگ هست؟

الف) استدلال‌های پسین

ب) استدلال‌های پیشین

کلیات فصل دهم

۱. مراد از حیات پس از مرگ

رأی مختار

تلقى ۱: حیات پس از مرگ یعنی **جاودانگی در خاطره‌ها**

نقد ۱: جنبه‌ی اخلاقی و معنوی این مفهوم کجاست؟

نقد ۲: چه پاسخی به دغدغه‌ی زندگی جاودان می‌دهد؟

تلقى ۲: **اسطوره‌زدایی و تحویل** به زندگی این‌جهانی

نقد ۱: چه پاسخی به دغدغه‌ی زندگی جاودان می‌دهد؟

نقد ۲ (من): بسیار بازنگرانه است.

تلقى ۳: حیات پس از مرگ یعنی **اتحاد با امر واحد**

تلقى ۴: حیات پس از مرگ یعنی **زندگی شخصی پس از مرگ**

۲. آیا حیات پس از مرگ ممکن است؟

الف) تحویل بحث به ماهیت انسان

ب) نظریات ناظر به ماهیت انسان

یکم. انسان جسم است

دوم. انسان ذهن محض است

سوم. انسان روح است

چهارم. (سایکوفیزیولوژیک ۱) این‌همانی

پنجم. (سایکوفیزیولوژیک ۲) تحویل‌گرایی

ج) رأی نهایی در باب امکان

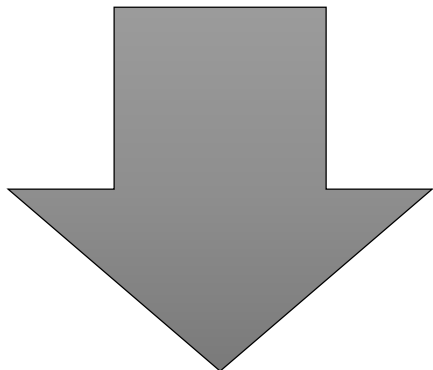
۳. آیا حیات پس از مرگ هست؟

الف) استدلال‌های پسین

ب) استدلال‌های پیشین

۱. مراد از حیات پس از مرگ رأی مختار

تلقی ۴: حیات پس از مرگ یعنی زندگی شخصی پس از مرگ
اولاً پس از مرگ است (نفی تلقی اول و دوم و سوم)
ثانیاً زندگی شخصی است (نفی تلقی سوم)

- ۱) باید آنچه مقوم هویت فرد است پس از مرگ باقی بماند.
- ۲) باید خود فرد به نحو موجهی خود را همان فرد سابق بداند

۲. آیا حیات پس از مرگ ممکن است؟
الف) تحویل بحث به ماهیت انسان
ب) نظریات ناظر به ماهیت انسان
یکم. انسان جسم است
دوم. انسان ذهن محض است
سوم. انسان روح است
چهارم. (سایکوفیزیولوژیک ۱) این همانی
پنجم. (سایکوفیزیولوژیک ۲) تحویل‌گرایی
ج) رأی نهایی در باب امکان

۳. آیا حیات پس از مرگ هست؟
الف) استدلال‌های پسین
ب) استدلال‌های پیشین

۱. مراد از حیات پس از مرگ
رأی مختار

۲. آیا حیات پس از مرگ ممکن است؟

الف) تحویل بحث به ماهیت انسان

ب) نظریات ناظر به ماهیت انسان

یکم. انسان جسم است

دوم. انسان ذهن محض است

سوم. انسان روح است

چهارم. (سایکوفیزیولوژیک ۱) این همانی

پنجم. (سایکوفیزیولوژیک ۲) تحویل‌گرایی

ج) رأی نهایی در باب امکان

۳. آیا حیات پس از مرگ هست؟

الف) استدلال‌های پسین

ب) استدلال‌های پیشین

الف) تحویل بحث به پرسش از ماهیت انسان

ب) نظریات ناظر به ماهیت انسان

ج) رأی نهایی در باب امکان

۱. مراد از حیات پس از مرگ
رأی مختار

۲. آیا حیات پس از مرگ ممکن است؟

الف) تحویل بحث به ماهیت انسان

ب) نظریات ناظر به ماهیت انسان

یکم. انسان جسم است

دوم. انسان ذهن محض است

سوم. انسان روح است

چهارم. (سایکوفیزیولوژیک ۱) این همانی

پنجم. (سایکوفیزیولوژیک ۲) تحویل‌گرایی

ج) رأی نهایی در باب امکان

باید به این سوال پاسخ دهیم که چه چیزی **مقوم هویت** انسان است.

۳. آیا حیات پس از مرگ هست؟

الف) استدلال‌های پسین

ب) استدلال‌های پیشین

۱. مراد از حیات پس از مرگ
رأی مختار

۲. آیا حیات پس از مرگ ممکن است؟
الف) تحویل بحث به ماهیت انسان
ب) نظریات ناظر به ماهیت انسان

هویت انسان به چیست؟
چه زمانی می‌توانیم بگوییم فرد الف همان فرد ب است؟

یکم. انسان جسم است
دوم. انسان ذهن محض است
سوم. انسان روح است
چهارم. (سایکوفیزیولوژیک ۱) این‌همانی
پنجم. (سایکوفیزیولوژیک ۲) تحویل‌گرایی
ج) رأی نهایی در باب امکان

۳. آیا حیات پس از مرگ هست؟
الف) استدلال‌های پسین
ب) استدلال‌های پیشین

۱. مراد از حیات پس از مرگ
رأی مختار

۲. آیا حیات پس از مرگ ممکن است؟
الف) تحویل بحث به ماهیت انسان
ب) نظریات ناظر به ماهیت انسان
یکم. انسان جسم است
دوم. انسان ذهن محض است
سوم. انسان روح است
چهارم. (سایکوفیزیولوژیک ۱) این همانی
پنجم. (سایکوفیزیولوژیک ۲) تحویل‌گرایی
ج) رأی نهایی در باب امکان

۳. آیا حیات پس از مرگ هست؟
الف) استدلال‌های پسین
ب) استدلال‌های پیشین

انسان صرفاً جسم است.

نقد: جسم انسان دائماً تغییر می‌کند.

_____ آیا حیات پس از مرگ ممکن است؟

بله؛ _____ ممکن است موجودی عجیبی جمع‌شان کند.

۱. مراد از حیات پس از مرگ
رأی مختار

۲. آیا حیات پس از مرگ ممکن است؟
الف) تحویل بحث به ماهیت انسان
ب) نظریات ناظر به ماهیت انسان
یکم. انسان جسم است
دوم. انسان ذهن محض است
سوم. انسان روح است
چهارم. (سایکوفیزیولوژیک ۱) این همانی
پنجم. (سایکوفیزیولوژیک ۲) تحویل‌گرایی
ج) رأی نهایی در باب امکان

۳. آیا حیات پس از مرگ هست؟
الف) استدلال‌های پسین
ب) استدلال‌های پیشین

انسان صرفاً ذهن است.

نقد: ممکن است ذهن پاک شود؛

محتویات ذهن خطاپذیر است.

_____ آیا حیات پس از مرگ ممکن است؟
_____ **بله؛** با مرگِ جسمِ ذهن باقی است.

۱. مراد از حیات پس از مرگ رأی مختار

انسان روح (امری غیرجسمانی) است.

شواهد:

(۱) خود را ذی شعور متمایز می‌دانیم از خصایص فیزیکی عمومی است.

(۲) خود را اخلاقاً مسئول می‌دانیم. پس مختاریم. اما امر فیزیکی و روان‌شناختی اسیر موجبیت است.

(۳) ممکن است در یک بدن چند شخص یا شخصیت متفاوت وجود داشته باشد؛ پس جسم متعین نمی‌کند.

(۴) انسان‌های برخی نیروهای فراطبیعی/غیرعادی دارند که نمی‌توان به جسم نسبت‌شان داد.

(۵) خود را امری بسیط می‌دانیم اما جسم بسیط نیست.

نقد:

— اگر هویت به روح غیرمادی باشد، پس فرایندهای ادراکی مستقل از مغز/خصایص مادی فرد است.

— اما پژوهش‌ها نشان داده‌اند که مغز و خصایص مادی در فرایندهای ادراکی تأثیر دارند.

پس: هویت انسان به روح غیرمادی نیست.

نکته: (گویا مستدل بین روح و ذهن خلط کرده است.)

۲. آیا حیات پس از مرگ ممکن است؟

الف) تحویل بحث به ماهیت انسان

ب) نظریات ناظر به ماهیت انسان

یکم. انسان جسم است

دوم. انسان ذهن محض است

سوم. انسان روح است

چهارم. (سایکوفیزیولوژیک ۱) این‌همانی

پنجم. (سایکوفیزیولوژیک ۲) تحویل‌گرایی

ج) رأی نهایی در باب امکان

۳. آیا حیات پس از مرگ هست؟

الف) استدلال‌های پسین

ب) استدلال‌های پیشین

۱. مراد از حیات پس از مرگ
رأی مختار

۲. آیا حیات پس از مرگ ممکن است؟
الف) تحویل بحث به ماهیت انسان
ب) نظریات ناظر به ماهیت انسان
یکم. انسان جسم است
دوم. انسان ذهن محض است
سوم. انسان روح است
چهارم. (سایکوفیزیولوژیک ۱) این همانی
پنجم. (سایکوفیزیولوژیک ۲) تحویل‌گرایی
ج) رأی نهایی در باب امکان

۳. آیا حیات پس از مرگ هست؟
الف) استدلال‌های پسین
ب) استدلال‌های پیشین

انسان روح است.

_____ آیا حیات پس از مرگ ممکن است؟
_____ **بله؛** با مرگِ جسمِ روح باقی است.

۱. مراد از حیات پس از مرگ
رأی مختار

۲. آیا حیات پس از مرگ ممکن است؟
الف) تحویل بحث به ماهیت انسان
ب) نظریات ناظر به ماهیت انسان
یکم. انسان جسم است
دوم. انسان ذهن محض است
سوم. انسان روح است
چهارم. (سایکوفیزیولوژیک ۱) این همانی
پنجم. (سایکوفیزیولوژیک ۲) تحویل‌گرایی
ج) رأی نهایی در باب امکان

۳. آیا حیات پس از مرگ هست؟
الف) استدلال‌های پسین
ب) استدلال‌های پیشین

ذهن این همان است با مغز

نقد: این همانی **بین مقولاتی** چگونه ممکن است؟

_____ آیا حیات پس از مرگ ممکن است؟
_____ بله؛ موجود قادری آن‌ها را جمع کند.

۱. مراد از حیات پس از مرگ رأی مختار

۲. آیا حیات پس از مرگ ممکن است؟

الف) تحویل بحث به ماهیت انسان

ب) نظریات ناظر به ماهیت انسان

یکم. انسان جسم است

دوم. انسان ذهن محض است

سوم. انسان روح است

چهارم. (سایکوفیزیولوژیک ۱) این همانی

پنجم. (سایکوفیزیولوژیک ۲) تحویل‌گرایی

ج) رأی نهایی در باب امکان

۳. آیا حیات پس از مرگ هست؟

الف) استدلال‌های پسین

ب) استدلال‌های پیشین

انسان واحد الگوهای سطح بالاست.

این الگوها بر الگوهای سطح پایین مبتنی‌اند.

الگوهای سطح پایین به تحریکات عصبی تحویل می‌شوند.

انسان مانند کامپیوتر نرم‌افزاری روی سخت‌افزار است.

نقد

نقد ۱: شباهت مغز و کامپیوتر به معنی عینیت نیست.

نقد ۲: دیگر انسان‌های غایت‌انگار و معنابخش و مختار نیستند.

_____ آیا حیات پس از مرگ ممکن است؟

_____ **بله؛** با مرگِ جسم نرم‌افزار روی سخت‌افزار دیگری قابل‌نصب است.

۱. مراد از حیات پس از مرگ رأی مختار

۲. آیا حیات پس از مرگ ممکن است؟

الف) تحویل بحث به ماهیت انسان

ب) نظریات ناظر به ماهیت انسان

یکم. انسان جسم است

دوم. انسان ذهن محض است

سوم. انسان روح است

چهارم. (سایکوفیزیولوژیک ۱) این همانی

پنجم. (سایکوفیزیولوژیک ۲) تحویل‌گرایی

ج) رأی نهایی در باب امکان

۳. آیا حیات پس از مرگ هست؟

الف) استدلال‌های پسین

ب) استدلال‌های پیشین

یکم. انسان جسم است (ممکن)

دوم. انسان ذهن محض است (ممکن)

سوم. انسان روح است (ممکن)

چهارم. (سایکوفیزیولوژیک ۱) این همانی (ممکن)

پنجم. (سایکوفیزیولوژیک ۲) تحویل‌گرایی (ممکن)

۱. مراد از حیات پس از مرگ رأی مختار

۲. آیا حیات پس از مرگ ممکن است؟

الف) تحویل بحث به ماهیت انسان

ب) نظریات ناظر به ماهیت انسان

یکم. انسان جسم است

دوم. انسان ذهن محض است

سوم. انسان روح است

چهارم. (سایکوفیزیولوژیک ۱) این‌همانی

پنجم. (سایکوفیزیولوژیک ۲) تحویل‌گرایی

ج) رأی نهایی در باب امکان

اگر حیات پس از مرگ ممکن است، آیا واقعا محقق هم می‌شود؟

۳. آیا حیات پس از مرگ هست؟

الف) استدلال‌های پسین

ب) استدلال‌های پیشین

۱. مراد از حیات پس از مرگ رأی مختار

۲. آیا حیات پس از مرگ ممکن است؟

الف) تحویل بحث به ماهیت انسان

ب) نظریات ناظر به ماهیت انسان

یکم. انسان جسم است

دوم. انسان ذهن محض است

سوم. انسان روح است

چهارم. (سایکوفیزیولوژیک ۱) این‌همانی

پنجم. (سایکوفیزیولوژیک ۲) تحویل‌گرایی

ج) رأی نهایی در باب امکان

۳. آیا حیات پس از مرگ هست؟

الف) استدلال‌های پسین

ب) استدلال‌های پیشین

۱. تجربه‌های نزدیک به مرگ

۲. احضار ارواح

۳. بازگشت به زندگی

رأی: تفسیر این‌ها همه نظریه‌بار (مبتنی بر دیدگاه‌های دینی) هستند.

۱. مراد از حیات پس از مرگ رأی مختار

۲. آیا حیات پس از مرگ ممکن است؟
الف) تحویل بحث به ماهیت انسان
ب) نظریات ناظر به ماهیت انسان
یکم. انسان جسم است
دوم. انسان ذهن محض است
سوم. انسان روح است
چهارم. (سایکوفیزیولوژیک ۱) این همانی
پنجم. (سایکوفیزیولوژیک ۲) تحویل‌گرایی
ج) رأی نهایی در باب امکان

۳. آیا حیات پس از مرگ هست؟
الف) استدلال‌های پسین
ب) استدلال‌های پیشین

۱. آکوئیناس:

— ما برای نیل به غایت نهایی آفریده شده‌ایم.
— در این جهان به غایت نمی‌رسیم.
— اگر به غایت‌مان نرسیم، بیهوده آفریده شده‌ایم.
— اما بیهوده آفریده نشده‌ایم.
پس: جهان دیگری هست.

۲. کانت:

— قانون اخلاقی می‌گوید باید برای دستیابی به خیر اعلا تلاش کنیم.
— اگر امکان تحقق نداشته باشد، نمی‌توان به آن دستور داد.
— در زندگی متناهی امکان تحقق ندارد.
پس: جهان دیگری هست

۳. افلاطون:

— روح مرگ‌ناپذیر است چون فناپذیر است چون فسادناپذیر است چون بسیط است.

۱. مراد از حیات پس از مرگ

رأی مختار

۲. آیا حیات پس از مرگ ممکن است؟

الف) تحویل بحث به ماهیت انسان

ب) نظریات ناظر به ماهیت انسان

یکم. انسان جسم است

دوم. انسان ذهن محض است

سوم. انسان روح است

چهارم. (سایکوفیزیولوژیک ۱) این‌همانی

پنجم. (سایکوفیزیولوژیک ۲) تحویل‌گرایی

ج) رأی نهایی در باب امکان

۳. آیا حیات پس از مرگ هست؟

الف) استدلال‌های پسین

ب) استدلال‌های پیشین

کلیات فصل دهم

درآمدی بر فلسفه دین

جلسه سیزدهم/پایان